

Lege
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I – Articolul 103 alineatul (1) din Codul fiscal nr. 1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările și completările ulterioare, se completează cu punctul 20¹⁾ cu următorul cuprins:

”20¹⁾ hîrtia de la poziția tarifară 4801 00 000 în volumul utilizat pentru editarea publicațiilor periodice de importanță socială în sensul prevederilor Legii cu privire la libertatea de exprimare, nr. 64 din 23 aprilie 2010”.

Art. II – Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 117–118, art. 355), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 2 se completează cu noțiunea ”publicație periodică” cu următorul cuprins:
”*publicație periodică* - ziar, revistă, almanah, buletin sau altă publicație avînd o denumire permanentă și care apare de 2 sau de mai multe ori pe parcursul unui an;”.

2. Se completează cu articolul 4²⁾ cu următorul cuprins:

”**Articolul 4²⁾**. Publicațiile periodice de importanță socială

(1) Se consideră de importanță socială publicațiile periodice autohtone care:

a) conțin materiale realizate în proporție de 80% de către redacții aflate în jurisdicția Republicii Moldova și/sau de către jurnaliști independenți din Republica Moldova, inclusiv prin mijloace tehnice și intelectuale din Republica Moldova;

b) abordează subiecte analitice, investigații ziaristice, promovează transparența, democrația și drepturile omului;

c) sunt constituite și conțin subiecte de interes public la nivel regional;

d) respectă condițiile de transparență și prevederile Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova.

(2) Procedura și condițiile de atribuire a statutului de importanță socială sunt reglementate de Legea privind ajutoarele de stat pentru publicațiile periodice”.

Art. III – Art. 12 din Legea comunicațiilor poștale, nr. 36 din 17 martie 2016 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 114-122, art. 225) se completează cu alineatul 5¹⁾ cu următorul cuprins:

”(5¹⁾ Tarifele pentru distribuirea publicațiilor periodice de importanță socială, în sensul Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 privind Legea cu privire la libertatea de exprimare, se stabilesc în proporție de 50% din cuantumul tarifului unic, stabilit pentru serviciile din sfera serviciului poștal universal”.

Art. IV – Punctul 1 din Anexa nr.7 la Legea bugetului de stat pentru anul 2018, nr. 289 din 15 decembrie 2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 464-470, art. 810), se completează după cum urmează:

1. În tabelul din secțiunea ”d) coeficientul de ramură privind utilizarea încăperii (K3)”:
punctul 2) se completează cu cuvintele ”sedii (încăperi) folosite de organele mijloacelor de informare în masă”;
din punctul 5) cuvintele ”sedii (încăperi) folosite de organele mijloacelor de informare în masă” se exclud.

2. Prima liniuță de la litera e) se exclude.

Art. V – Ministerul Finanțelor, în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi va elabora mecanismul de evidență și raportare a scutiilor de TVA prevăzute în Art. I al prezentei legi.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

1. Cauzele care au condiționat elaborarea proiectului, inițiatorii proiectului și persoanele care au participat la elaborarea proiectului și definitivarea acestuia

Menținerea, promovarea și asigurarea condițiilor necesare pentru dezvoltarea unei prese libere și independente constituie o condiție *sine qua non* a statului de drept. Autoritățile din Republica Moldova și-au afirmat recent sprijinul pentru promovarea unui pachet de amendamente orientate spre consolidarea mass-mediei, a garanțiilor și condițiilor de funcționare. Astfel, potrivit Concepției naționale de dezvoltare a mass-media din Republica Moldova, adoptată prin hotărârea Parlamentului nr. 67 din 20 aprilie 2018, a fost recunoscută și statuată expres necesitatea de a institui **facilități fiscale pentru mass-media care produce și/sau publică/difuzează gratuit mesaje de interes public.**

În Studiul comparat **”Investiții în pluralismul mediatic. practici de susținere și de subvenționare publică a dezvoltării mass-mediei”**, elaborat de către API în primăvara anului 2018 se menționează: *”Cele mai multe dintre statele europene au o tradiție/experiență a acordării ajutoarelor pentru presă de jumătate de veac. Per ansamblu, trei elemente principale au stat la baza deciziei de a subvenționa presa: criza financiară în care s-au pomenit ziarurile după al doilea război mondial, concurența acerbă a televiziunii care amenința existența presei scrise, și fenomenul concentrării proprietății care pune la grea încercare pluralismul și diversitatea mediatică, acestea din urmă fiind vitale pentru o presă ce se dezvoltă pe piața liberă a ideilor, dar și pentru democrație. De-a lungul timpului, guvernele au încercat să aplice mai multe tipuri/mecanisme de subvenționare a presei, unele fiind valabile și astăzi, altele modificându-se odată cu schimbările tehnologice și comunicaționale. Potrivit cercetătorului Peter Humphreys, „majoritatea statelor membre ale UE au acordat sectorului de presă rate preferențiale ale TVA, tarife preferențiale pentru servicii poștale și feroviare pentru distribuție, și tarife favorabile pentru telecomunicații. Alte măsuri au inclus reduceri fiscale pentru investiții și alte tipuri de facilități fiscale. Unele state au subvenționat prețul hârtiei de ziar, un cost semnificativ de producție.”*

Prezentul proiect de lege reprezintă un pas necesar pentru crearea unor noi facilități menite să asigure dezvoltarea și susținerea presei scrise din Republica Moldova. Acestea sunt doar o parte din facilitățile care sunt agreate și pe larg aplicate în majoritatea țărilor Uniunii Europene, așa cum este constatat și de Studiul comparat menționat mai sus.

2. Scopul și obiectivele proiectului

Scopul proiectului îl reprezintă crearea condițiilor pentru funcționarea adecvată și susținerea presei autohtone de importanță națională.

Obiectivele proiectului sunt:

- definirea și instituirea conceptului mass-media ”de importanță socială”;
- diminuarea constrângerilor financiare în procesul de locațiune a spațiilor în clădirile aflate în proprietatea statului de către organele mijloacelor de informare în masă;
- stabilirea normei, potrivit căreia, publicațiile periodice de importanță socială vor fi scutite de achitarea tarifelor pentru serviciile poștale;
- crearea condițiilor pentru oferirea unor condiții și prețuri mai avantajoase la utilizarea hârtiei pentru editarea publicațiilor periodice de importanță socială.

3. Elementele novatorii și prevederile de bază ale proiectului, rezultatele scontate

Proiectul legii vizează modificarea a 4 acte legislative:

- Titlul III al Codului fiscal
- Legea cu privire la libertatea de exprimare
- Legea comunicațiilor poștale;
- Anexa nr. 7 la Legea bugetului de stat.

A. Amendamentele la Titlul III al Codului Fiscal (Art. I din proiectul legii)

Editarea, publicarea și difuzarea publicațiilor periodice (ziar, revistă, almanah, buletin sau altă publicație avînd o denumire permanentă și care apare de 2 sau de mai multe ori pe parcursul unui an) presupune un șir de cheltuieli aferente, care fluctuează de la an la an, fiind dependente de mai mulți factori. În prezent, unu din factorii determinanți este prețul hârtiei, care crește, practic, în fiecare an și, respectiv, presupune costuri mai mari pentru producerea publicațiilor periodice și poate afecta interesele utilizatorului final (cititorilor), care ar urma să achite un cost mai mare pentru publicații.

Astfel, în producerea publicațiilor periodice din Republica Moldova, se utilizează preponderent hârtie importată din Federația Rusă de către două companii (CARTNORD SRL și OLERO SRL). Anterior, prețul hârtiei a fost de **620-650 Euro per 1 tonă**, dar recent, prețul acesteia a crescut la prețul de **770 euro per 1 tonă**, ceea ce crește considerabil cheltuielile pentru editarea publicațiilor periodice. Calculele preliminare demonstrează că un ziar de 12 pagini cu un tiraj de 4500/4800 exemplare consumă 200-220 kg de hârtie (+/- 10-20 kg, în dependență de utilajele folosite de către edituri). Preț per 1 kg de ziar tipărit anterior oscila între 11-12 lei, însă odată cu creșterea prețului hârtiei, acesta constituie 16-17 lei. Chiar dacă prețurile hârtiei nu pot fi inflențate, ținând cont de regulile economiei de piață, totuși, presiunea financiară pe publicațiile periodice în partea ce ține de costul final al publicației în versiunea tipărită poate fi diminuată, prin **scutirea de TVA a hârtiei** care este **utilizată la editarea doar a publicațiilor periodice de importanță socială**. În acest context, se propune operarea modificărilor la art. 103 al Codului fiscal care stabilește categoriile de servicii/mărfuri scutite de TVA.

Pentru a restrânge marja de manevră și posibila utilizare cu rea credință a noii norme, în Art. IV al prezentului proiect se propune ca Ministerul Finanțelor, în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, să elaboreze mecanismul de evidență și raportare a scutirilor de TVA aplicabile hârtiei utilizate pentru editarea publicațiilor periodice de importanță socială.

B. Amendamentele la Legea cu privire la libertatea de exprimare (Art. II din proiectul legii)

În condițiile în care principalul scop urmărit de către proiect este de a facilita și de a scoate presiunile de ordin *fiscal* și *financiar* de pe presa scrisă s-a considerat necesar de a face o departajare dintre publicațiile periodice, în vederea stabilirii exprese a categoriilor de publicații care au o importanță socială și nu urmăresc în mod prioritar scopuri comerciale. Se propune ca în categoria publicațiilor periodice de importanță socială să fie încadrate doar cele care:

- sunt instituite și activează sub jurisdicția Republicii Moldova;
- materialele sunt realizate în proporție de 80% de către redacții aflate în jurisdicția Republicii Moldova și/sau de către jurnaliști independenți din Republica Moldova, inclusiv prin mijloace tehnice și intelectuale din Republica Moldova;
- abordează subiecte analitice, investigații ziaristice, promovează transparența, democrația și drepturile omului;
- sunt constituite și abordează subiecte de interes public la nivel regional;
- aplică și respectă condițiile de transparență și prevederile Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova.

O asemenea interpretare a ”importanței sociale” este congruentă și experienței altor state UE (Letonia), care de asemenea au recunoscut de importanță socială presa de investigații, regională. Totodată, instituirea conceptului de publicații periodice de importanță socială este în linie și cu prevederile Concepției de dezvoltare a mass-media din Republica Moldova, adoptată prin hotărârea Parlamentului nr. 67 din 20 aprilie 2018.

C. Amendamentele la Legea comunicațiilor poștale (Art. III al proiectului Legii)

Costurile de distribuție a presei sunt extrem de importante și influențează costurile finale ale publicațiilor periodice, implicit afectează și interesele consumatorilor de presă. Pe parcursul ultimilor ani, aceste costuri au fost în constantă creștere, fapt care afectează dezvoltarea și menținerea redacțiilor și angajaților publicațiilor periodice.

Potrivit Studiului comparat menționat în prima secțiune a acestei note informative atestăm că majoritatea statelor UE (Austria, Belgia, Danemarca, Franța, Luxembourg, Portugalia, Suedia etc.), pe lângă alte facilități și ajutoare de stat consistente, au optat pentru stabilirea unor prețuri/tarife speciale poștale la distribuția publicațiilor periodice. Spre exemplu, ziarele franceze beneficiază de taxe poștale preferențiale încă din perioada Revoluției.

În contextul celor enunțate, se propune preluarea bunelor practici consacrate la nivel european și includerea unei prevederi speciale în Legea comunicațiilor poștale care va institui un tarif preferențial pentru serviciile de distribuție a publicațiilor periodice de importanță socială, tarif care trebuie să constituie 50% din tariful unic aprobat pentru serviciile din sfera serviciului poștal universal.

D. Amendamentele la Anexa nr. 7 a Legii bugetului de stat pentru anul 2018 (Art. IV al proiectului Legii)

Cuantumul plății de chirie pentru utilizarea încăperilor aflate în proprietate publică este stabilit prin anexa nr. 7 la Legea bugetului de stat pe anul 2018, nr.289/2017. Astfel, la p.1 al Anexei nr. 7 se menționează:

”Cuantumul minim al chiriei anuale pentru folosirea încăperilor se calculează după formula $P_{ai} = T_b \times (1 + K_1 + K_2 + K_3) \times K_4 \times S$,

în care:

P_{ai} – cuantumul chiriei anuale;

T_b – tariful de bază pentru chiria anuală a unui metru pătrat de spațiu;

K_1 – coeficientul de amplasare a încăperii;

K_2 – coeficientul de amenajare tehnică;

K_3 – coeficientul de ramură privind utilizarea încăperii;

K_4 – coeficientul de piață;

S – suprafața încăperii.”

În conformitate cu prevederile tabelului din p.1 lit.d) din Anexa nr.7, pentru încăperile utilizate de mijloacele de informare în masă se aplică coeficientul ramural de utilizare a încăperii K_3 în valoare de 0,5. Această prevedere este irațională, deoarece plasează mijloacele de informare în masă în aceeași categorie ramurală cu companiile care utilizează spațiile arendate pentru comercializarea produselor de panificație, a produselor lactate, alimentare și de cofetărie, a băuturilor nealcoolice; unități de alimentație publică cu preparare și comercializare a bucatelor; spații de producție. Așadar, legea plasează mijloacele de informare în masă în aceeași categorie cu unitățile care urmăresc exclusiv scopuri comerciale. Ținând cont de misiunea socială de educare și informare publică a mass-media, precum și de faptul că instituțiile mass-media asigură dreptul constituțional

la informație, deci nu au scopuri exclusiv comerciale, această abordare din Legea bugetului este eronată. Prin natura activităților desfășurate și prin fluxurile financiare mici pe care le încasează, mijloacele de informare în masă, sunt mai apropiate de asociațiile obștești, față de care, în conformitate cu prevederile Legii bugetului, se aplică coeficientul ramural K3 de 0,1. Prin urmare, se propune ca pentru instituțiile media, care fac parte din categoria presei sociale să se aplice coeficientul de ramură privind utilizarea încăperii – K₃.

De asemenea, p.1 lit.e) din Anexa 7 stabilește că ”e) coeficientul de piață (K₄) se stabilește prin înțelegere a părților și nu poate fi mai mic de 1,0, iar pentru genurile de activitate desfășurate în încăperile menționate la lit.d) pozițiile 1)–6), el nu poate fi mai mic de 0,5, excepție făcând:

– încăperile folosite de organele mijloacelor de informare în masă, pentru care coeficientul de piață se stabilește în intervalul de la 1,0 la 1,5”.

În condițiile rolului pe care îl are mass-media într-o societate democratică, nu sunt clare raționamentele în baza cărora mijloacele de informare în masă sunt discriminate negativ în raport cu entitățile care au scopuri pur comerciale. Conform informațiilor furnizate de către redacțiile unor mijloace mass-media s-a stabilit că în 2017 coeficientul de piață aplicat pentru chiria spațiilor în clădirile proprietate publică de către mijloacele de informare în masă era de 1,0, însă din 2018 se aplică preponderent la coeficientul 1,5, în special fiind vorba de mijloacele mass-media care închiriază birouri în clădirile Cancelariei de Stat, Casei Presei, Uniunea Scriitorilor. Cu titlu de exemplu, invocăm:

- oficiile Cancelariei de Stat (Direcția Generală de Administrare a Clădirilor de Stat):
  - în 2017 chiria pentru 100 mp era de la 8000 la 13 000 lei
  - în 2018 pentru 100 mp - de la 13 000 - 18 000 lei
- edificiul Uniunea Scriitorilor:
  - în 2017 - 200 euro
  - în 2018 - 250 euro
- edificiul Casa Presei:
  - 2017 - 18 231 lei/127 mp
  - 2018 - 22 000 lei/127 mp

În contextul celor enunțate, pentru a valorifica dezideratele proclamate de Concepția dezvoltării mass-media în Republica Moldova care recunoaște ”justificarea aplicării unor norme specifice serviciilor mass-media pornind de la importanța lor crescândă pentru societate și democrație, pentru educație și cultură” se propune operarea următoarelor modificări:

- aplicarea față de mijloacele mass-media a coeficientului de ramură pentru utilizarea încăperii K3 cu valoarea de 0,1, coeficient aplicabil în prezent și față de patronate, fundații, asociații obștești;

- excluderea excepției de la litera e) prin care coeficientul de piață aplicat mijloacelor de informare în masă este stabilit la cota de la 1,0 la cota 1,5, luând în calcul rolul primordial al mijloacelor de informare în masă de a asigura libertatea de informare și accesul la informație. Chiar dacă activitatea mass-media implică și elementele unei activități economice, totuși aceasta nu este esența și rolul ei primordial, iar includerea acesteia în categoria unor activități eminamente economice și aplicarea față de mass-media a unor rigori similare, riscă să afecteze dezvoltarea durabilă a presei din Republica Moldova, în special fiind vorba de presa de importanță socială, așa cum este definită în prezentul proiect de lege.

4. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele

normative care trebuie elaborate sau modificate după adoptare

Proiectul legii propune modificări la cadrul normativ existent, amendamentele propuse fiind interconectate. Totodată, în procesul de elaborare a prezentului proiect s-a identificat necesitatea revizuirii substanțiale a Legii presei din 1994. O soluție ar fi să fie elaborată o nouă Lege a mass-media care să acopere mai multe aspecte ce țin de înregistrarea mijloacelor de informare în masă, inclusiv a publicațiilor periodice, de auto-reglementare, de statutul mijloacelor de informare în masă și a angajaților acesteia, includerea prevederilor ce țin de mass-media electronică.

În același timp, pentru o reglementare mai detaliată și exhaustivă a procedurii de atribuire a calificativului de ”importanță socială” pentru mass-media, se propune elaborarea unei Legi privind ajutoarele de stat pentru publicațiile periodice.

5. Cuantumul mijloacelor bugetare necesare pentru implementarea proiectului

Implementarea proiectului nu presupune alocarea directă din contul bugetului de stat a unor mijloace financiare către publicațiile periodice. Totuși, implicațiile financiare ale proiectului ar presupune unele neacumulări la bugetul de stat din contul scutirii de TVA a hârtiei utilizate pentru publicațiile periodice de importanță socială, precum și a reducerii cu 50% a tarifelor pentru serviciile poștale de distribuire a publicațiilor de importanță socială. Costurile, care le implică aprobarea facilităților menționate, vor fi acoperite din contul mijloacelor publice, respectiv fiind aplicată metoda de subvenționare indirectă a publicațiilor periodice, metodă larg aplicată în statele Uniunii Europene.